

EVALUATIE GRATIS OPSTART

Dirk De Clercq
Sophie Manigart

November 2004

In uitvoering van de Ondernemingsconferentie besliste de vorige Vlaamse Regering de opstartkosten voor een onderneming integraal voor haar rekening te nemen. Met de zogenaamde Gratis Opstart werd het engagement uitgevoerd om te voorzien “in een verdere algemene administratieve vereenvoudiging voor starters en het groeperen van alle administratieve formaliteiten via een uniek loket. Zo worden nu reeds een aantal verplichte formaliteiten afgehandeld via de ondernemingsloketten. Er zullen afspraken gemaakt worden met de federale overheid om ook alle Vlaamse startersformaliteiten via deze weg af te handelen. Daarenboven mogen deze administratieve formaliteiten geen meerkost voor de starters betekenen. De gemiddelde starter betaalt hiervoor gemiddeld 350 euro. Vanaf 2004 zal een starter deze dienstverlening via het uniek loket kunnen betalen via de starterscheques. Hiertoe wordt het op stapel staande systeem van de starterscheques uitgebreid tot deze dienstverlening. Bovendien zal elke starter een eerste reeks van tien starterscheques van 30 euro gratis krijgen, waardoor de startersformaliteiten volledig gratis worden.”

Met de ‘Gratis Opstart’ kunnen kandidaat-ondernemers een 'starterscheque' van maximum 300 euro krijgen om bij een ondernemingsloket de kosten te betalen voor de administratieve formaliteiten die moeten worden vervuld om met een bedrijf te beginnen. Elke starter kan een reeks van tien gratis starterscheques van €30 krijgen, waardoor de startersformaliteiten volledig gratis worden. Voor de 'Gratis Opstart' is een budget van 10 miljoen euro uitgetrokken. Daarmee kunnen **33.333 starters per jaar** worden geholpen. Volgens de Vlaamse regering moet die som volstaan om alle startende ondernemingen te bedienen. De redenering achter de regeling is dat administratieve formaliteiten voor de starters geen meerkost mogen betekenen.

Hierna volgen een aantal bedenkingen bij de ‘Gratis Opstart’ regeling.

- De relevantie van de maatregel moet in vraag gesteld worden in de zin dat de betaling van **€300** op zich zelden een onoverkomelijk gegeven is voor een gedreven starter. De beschikbaarheid van een minimum hoeveelheid aan kapitaal vanwege de ondernemer, of de mogelijkheid om externe financiering te kunnen aantrekken (zelfs voor kleine bedragen) kan een indicatie zijn voor de motivatie van de ondernemer alsook voor de kwaliteit van het business plan.

Om de economische relevantie van de tegemoetkoming van €300 voor de ondernemer in te schatten, kunnen we dit bedrag vergelijken met het minimum vereist kapitaal om een vennootschap op te starten. Voor een NV bedraagt het minimum kapitaal €61.500 (te volstorten). De tegemoetkoming van €300 vertegenwoordigt slechts **0,487%** van het kapitaal van een NV. Het is dus bijzonder twijfelachtig dat er één NV niet zou opgestart worden wegens de opstartkosten van €300. Ons inziens is de tegemoetkoming dus irrelevant voor NV's.

Het minimumkapitaal voor een (E)BVBA bedraagt €18.500. De €300 tegemoetkoming bedraagt dus 1,6% van het minimumkapitaal van een (E)BVBA. Opnieuw is dit verwaarloosbaar. Echter, het kapitaal van een (E)BVBA dient niet volstort te worden bij opstart. Een BVBA kan opgestart worden met slechts €6.200 volstort kapitaal. Zelfs in dit minimale geval bedraagt de €300 tegemoetkomingslechts **4,84%** van het minimaal te volstorten kapitaal. Alhoewel de tegemoetkoming in dit geval relatief gezien ongeveer 10 maal belangrijker is dan bij het opstarten van een NV, blijft het bedrag uiterst klein en lijkt het niet relevant in de opstartbeslissing.

- Starterscheques kunnen ook een pervers effect hebben. Door het verlenen van de starterscheques zou het opstarten van een zaak immers **langer** kunnen duren dan voordien. Het kan immers gemakkelijk een maand duren voor de starter zijn cheques in handen heeft, en inmiddels mag hij nog niet met zijn activiteiten starten. De starter moet bv. een paswoord en een login aanvragen, en een kopie van zijn identiteitskaart opsturen naar de Vlaamse Gemeenschap. Verder moet hij wachten tot de cheques fysiek geleverd worden. Het alternatief dat de overheid de vergoedingen rechtstreeks aan de ondernemingsloketten betaalt wanneer die de nodige vergunningen aflevert, maakt de administratieve rompslomp kleiner voor de starter, en de opstarttijd voor een nieuwe zaak korter.
- Echter, volgens de bepalingen van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen zijn de ondernemingsloketten actueel niet bevoegd om taakstellingen te verrichten voor *andere* entiteiten dan de *federale* overheid. Indien alle, ook de Vlaamse startersformaliteiten via het unieke loket moeten worden verricht, impliceert dit een uitbreiding van deze taakstellingen wat een federaal wetgevend initiatief vergt. Het is duidelijk dat een betere

afstemming tussen de verschillende beleidsniveaus nodig is m.b.t. het verlenen van starterscheques via de ondernemingsloketten.

- De financiële tegemoetkoming voor de ‘relatief lage’ administratieve kosten kan de perceptie wekken dat iedereen nu plotseling een ondernemer moet worden. Belangrijker dan deze kleine financiële ondersteuning is eigenlijk iemands geloof in de eigen zaak, t.t.z. de motivatie om met een eigen onderneming te beginnen. Het is dus niet zinvol om alle Vlamingen tot elke prijs aan te zetten tot ondernemen. Het gevaar bestaat dat totaal ongeschikte mensen zich aangetrokken voelen tot het opstarten van een bedrijf. Niet iedereen is opgewassen tegen de verantwoordelijkheid en de risico's van het ondernemerschap. Met andere woorden, het is niet noodzakelijk zinvol om elke starter geld te geven voor de betaling van de administratieve kosten. Het is belangrijker na te denken over welke soort bedrijven de Vlaamse economie nodig heeft om toegevoegde waarde te leveren aan de samenleving.
- Hoewel het verlenen van financiële steun voor administratieve kosten op zich niet noodzakelijk een slechte zaak is, zou het eigenlijk beter zijn om de administratieve drempel in zijn totaliteit verder te verlagen. Uit de resultaten van de Global Entrepreneurship Monitor van de afgelopen jaren blijkt dat de plannen en voorlopige verwezenlijkingen i.v.m. het verlagen van de administratieve lasten niet veel indruk maken op de geïnterviewde experts. Eigenlijk staan de experts niet zozeer kritisch t.o.v. de *financiële kosten* die verbonden zijn met de opstart van een bedrijf, maar eerder t.o.v. de *administratieve documenten* en licenties nodig om een nieuwe onderneming op te starten. Zo wordt er bv. vaak geklaagd dat te veel hindernissen moeten genomen worden om allerhande licenties te verkrijgen. Verder wordt gewezen op de complexiteit van de huidige regelgeving. Zo kan de federale structuur van België en de groeiende impact van de Europese autoriteiten verwarring zaaien bij ondernemers doordat twee of meerdere instanties op hetzelfde project aan het werken kunnen zijn, zonder dit van elkaar te weten, laat staan dat ze zouden samenwerken. Bovendien vermeldden de experts dat de complexiteit van de huidige regelgeving en de perceptie van een subjectieve toepassing van deze regels kan leiden tot een sfeer van onzekerheid.

Besluit

Besluit: in plaats van een financiële tegemoetkoming te verstrekken voor de administratieve kosten, zou het beter zijn om de administratieve rompslomp op zich aan te pakken en te verlagen.

Vooreerst is het twijfelachtig dat ook maar één onderneming extra gecreëerd werd dankzij de starterscheques van €300, gezien het weinig belangrijke karakter van deze cheques in de totale kapitaalsvorming van een onderneming. Bovendien moet de vraag gesteld worden of de ondernemer, voor wie de starterscheque effectief dé aanzet was om een onderneming op te starten, wel gestart is om de goede redenen. Wellicht wordt in dit laatste geval om de verkeerde redenen een onderneming opgestart.

De administratieve kosten die de starterscheques meebrengen binnen de Vlaamse administratie zelf, zijn dan ook exorbitant ten opzichte van de zeer geringe baten van de maatregel (zo die er al zouden zijn).